

Nr 137

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser; given Stockholms slott den 14 mars 1958.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt 87 § regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändring i lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser.

GUSTAF ADOLF

Ingvar Lindell

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen förslås sådan ändring i lagen om tillsyn över stiftelser, att från anmälningsplikt och därmed från tillsyn som regel skall undantagas stiftelser, vilkas förmögenhet icke överstiger 10 000 kronor; för närvarande är gränsen 5 000 kronor.

Förslag

till

Lag**angående ändring i lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser**

Härigenom förordnas, att 2, 3 och 8 §§ lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

2 §.

Anmälningsplikt äger ej rum beträffande:

- 1) stiftelse, vars — — — — —
 7) stiftelse, vars förmögenhet ej överstiger femtusen kronor;
 8) stiftelse, varom — — — — —

Anmälningsplikt föreligger ej beträffande:

- vissa släkter;
 7) stiftelse, vars förmögenhet ej överstiger tiotusen kronor;
 denna lag.

Utän hinder av vad under 7) sägs må anmälan äga rum beträffande stiftelse, vars förmögenhet överstiger femtusen kronor.

3 §.

Anmälningsplikten åvilar stiftelsens styrelse. Den skall fullgöras inom sex månader efter det styrelsen mottagit sitt uppdrag eller, där uppdraget mottagits under stiftarens livstid, inom sex månader efter hans död.

Finnes vid — — — — — med styrelse.

Har vid utgången av ett kalenderår förmögenheten för stiftelse, som avses i 2 § under 7), ökats så, att den överstiger femtusen kronor, åligger det styrelsen, där icke på grund av första stycket anmälan om stiftel-

Anmälningsplikt skall av stiftelsens styrelse fullgöras inom sex månader efter det styrelsen mottagit sitt uppdrag eller, där uppdraget mottagits under stiftarens livstid, inom sex månader efter hans död.

Har vid utgången av ett kalenderår förmögenheten för stiftelse, som avses i 2 § under 7) och ej redan står under tillsyn enligt denna lag, ökats så, att den överstiger tiotusen kronor, åligger det styrelsen, där icke på

¹ Senaste lydelse av 2 § se SFS 1937: 527.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sen må ske vid en senare tidpunkt, att göra sådan anmälan inom sex månader efter årets utgång.

grund av första stycket anmälan om stiftelsen må ske vid en senare tidpunkt, att göra sådan anmälan inom sex månader efter årets utgång.

8 §.

Anmäld stiftelse skall stå under Konungens befallningshavandes tillsyn, där Konungens befallningshavande finner stiftelsen främja ett allmännyttigt ändamål. Konungens befallningshavande äge dock från tillsyn undantaga stiftelse, som redan är underkastad nöjaktig tillsyn eller för vilken tillsyn enligt denna lag eljest på grund av särskilda omständigheter finnes icke vara behövlig.

Anmäld stiftelse skall stå under Konungens befallningshavandes tillsyn, där Konungens befallningshavande finner stiftelsen främja ett allmännyttigt ändamål. Konungens befallningshavande äge dock från tillsyn undantaga stiftelse, som redan är underkastad nöjaktig tillsyn eller för vilken tillsyn enligt denna lag eljest på grund av särskilda omständigheter finnes icke vara behövlig. *Har stiftelses förmögenhet nedgått under tiotusen kronor, må Konungens befallningshavande jämväl undantaga stiftelsen från tillsyn; om förmögenheten överstiger femtusen kronor, må det dock ej ske utan medgivande av stiftelsens styrelse.*

För stiftelse — — — — — 9—18 §§ stadgas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1959.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1958.

N ä r v a r a n d e:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LINDHOLM, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet och chefen för inrikesdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, fråga om *ändring i lagen om tillsyn över stiftelser* samt anför därvid följande.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 december 1957 har riksdagens justitieombudsman hemställt, att en höjning av den i 1929 års lag om tillsyn över stiftelser stadgade värdegränsen för anmälningsplikt — 5 000 kronor — måtte övervägas.

Sedan skrivelsen varit föremål för remissbehandling och ärendet ytterligare beretts i justitiedepartementet, anhåller jag att få upptaga frågan till prövning.

Gällande bestämmelser m. m. I 1 § lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser — i det följande kallad stiftelselagen — stadgas att, om någon anslagit egendom att såsom självständig förmögenhet fortvarande tjäna ett bestämt ändamål, den sålunda grundade stiftelsen skall anmälas hos länsstyrelsen i det län, där stiftelsens förvaltning huvudsakligen skall utövas. Från sådan anmälningsplikt är vissa i 2 § uppräknade kategorier stiftelser undantagna; bl. a. undantages enligt 2 § 7) stiftelse, vars förmögenhet ej överstiger 5 000 kronor. Enligt 3 § tredje stycket skall dock, om förmögenheten för stiftelse som avses i 2 § 7) ökats så att den överstiger 5 000 kronor, anmälan om stiftelsen göras.

Begäres länsstyrelsens fastställelse å stadgar för stiftelse, har länsstyrelsen enligt 5 § att meddela sådan fastställelse, såframt stiftelsen finnes främja ett allmännyttigt ändamål.

Anmäld stiftelse skall enligt 8 § i princip stå under länsstyrelsens tillsyn, om länsstyrelsen finner stiftelsen främja ett allmännyttigt ändamål. Rörande de under tillsyn stående stiftelserna skall vissa i 9—18 §§ givna bestämmelser lända till efterrättelse, därvid bl. a. gäller, att stiftelsestyrelsen årligen skall till länsstyrelsen insända dels berättelse om hur stiftelsens ändamål blivit under året främjat och dels sammandrag av förda räkenskaper.

Länsstyrelsen har att med ledning av dessa handlingar granska stiftelsens förvaltning, vid vilken granskning huvudsakligen bör tillses, att stiftelsens medel icke drages från ändamål, vartill de är bestämda, och att förmögenheten är på nöjaktigt sätt placerad; länsstyrelsen äger i förekommande fall infordra ytterligare handlingar eller upplysningar rörande stiftelsens förvaltning samt hos stiftelsen förrätta granskning av därstädes befintliga räkenskaper m. m.

Enligt praxis tillämpas tillsynslagens 5 och 8 §§ så, att tillsynsmyndigheten icke tar befattning med stiftelse, vars förmögenhet icke överstiger 5 000 kronor, även om stiftelsen i och för sig skulle finnas främja ett allmännyttigt ändamål (se Regeringsrättens årsbok 1942 ref. nr 24 och 1954 not. Ju 98 samt SOU 1954: 19 s. 331 f.).

Rörande de överväganden, som föranlett införandet av den i 2 § 7) stiftelselagen upptagna värdegränsen å 5 000 kronor, må anföras följande.

Sedan förslag till åtgärder i syfte att åstadkomma betryggande bestämmelser angående vården av och tillsynen över stiftelser vid ett flertal tillfällen under 1800-talet väckts, utarbetades år 1898 ett förslag till lag i ämnet. Enligt detta förslag skulle tillsynen ej sträcka sig till stiftelser, vilkas tillgångar i värde ej uppginge till 5 000 kronor. Den sålunda föreslagna begränsningen möttes emellertid av motstånd från åtskilliga remissinstanser. I anledning härav utslöts nämnda bestämmelse i det förslag, varöver högsta domstolens utlåtande inhämtades. Sedan högsta domstolen avstyrkt förslaget, tillsattes år 1901 en kommitté med uppdrag att utarbeta bestämmelser om bl. a. vården och förvaltningen av s. k. fromma stiftelser. Kommittén framlade år 1903 ett betänkande, innehållande bl. a. förslag till lag om offentligen erkända stiftelser. Rörande spörsmålet huruvida smärre stiftelser borde undantagas från tillsyn anförde kommittén (jfr prop. nr 83/1929 s. 54 f.), att ingen stiftelse borde undantagas från tillsyn på grund av obetydligheten av dess tillgångar. Jämväl små stiftelser — framhöll kommittén — kunde bidra till främjandet av allmännyttiga ändamål, och deras bestånd vore då av allmänt intresse. Hänsyn till stiftarna krävde ock, att det allmänna visade sig uppskatta stiftelserna och ägna dem omvårdnad, även om stiftelsemedlen icke uppginge till ansenligare belopp. Personer, som icke kunde förfoga över några större tillgångar, kunde enligt kommittén eljest lätt bli avskräckta från att upprätta stiftelser. Måhända skulle även hos allmänheten kunna utbilda sig den uppfattningen, att i avseende å dylika mindre stiftelser, som icke vore föremål för tillsyn, samma skyldighet som eljest icke förefunnes att bevara stiftelsemedlen och använda dem enligt stiftarnas föreskrifter. Just de små stiftelserna, anförde kommittén, torde under alla förhållanden på grund av sin obetydlighet och den mången gång obemärkta ställningen hos de personer som hade dem om händer lättast vara utsatta för att falla i glömska eller eljest försvinna, och kontroll å dem vore därför särskilt behövlig. Ehuru tillsynen sålunda icke kunde undvaras, syntes den emellertid, då det gällde stiftelser vilkas inkomster icke upp-

ginge till viss summa — enligt kommitténs förslag 100 kronor om året — utan våda kunna, till lättnad i arbetet för såväl statsmyndigheterna som stiftelsernas styrelser, göras lindrigare än den kontroll, som utövades å de större stiftelserna. I överensstämmelse härmed upptog kommittén i sitt förslag särskilda bestämmelser rörande kontrollen av vissa smärre stiftelser.

Frågan om stiftelselagstiftning kom därefter att vila i åtskilliga år. På framställning av 1913 års riksdag tillkallades år 1915 en sakkunnig att inom justitiedepartementet biträda vid fortsatt behandling av frågan om lagstiftning rörande stiftelser. Den sakkunnige framlade år 1922 förslag till lag om offentligen erkända stiftelser. I detta förslag upptogs en bestämmelse av innebörd att, om stiftelses årsinkomst ej uppginge till 100 kronor, granskning av stiftelsens verksamhet skulle äga rum endast då särskilda förhållanden därtill föranledde. Inom justitiedepartementet utarbetades därefter ett nytt förslag till lag i ämnet, varvid motsvarande bestämmelse bibehölls, dock med den ändringen att inkomstbeloppet bestämdes till 300 kronor. Över detta förslag inhämtades år 1928 lagrådets yttrande. I anledning av vad i detta yttrande anmärkts mot förslaget omarbetades detta inom justitiedepartementet, varvid intogs en med stadgandet i 2 § 7) överensstämmande föreskrift om undantag från anmälningsskyldighet. I den proposition, varigenom detta omarbetade förslag förelades 1929 års riksdag, anförde departementschefen till motivering härav (prop. nr 83/1929 s. 105), att en kontroll över det mycket stora antalet jämförelsevis obetydliga stiftelser skulle åsamka myndigheter och enskilda alltför mycket av arbete och kostnader utan motsvarande gagn. Med hänsyn härtill och då det vore av största vikt att kontrollen ej onödigtvis fördröjades, borde enligt departementschefen återgång ske till den i 1898 års förslag intagna ståndpunkten, innebärande att från tillsyn skulle undantagas stiftelse, vars förmögenhet ej uppgick till mer än 5 000 kronor. Förslaget antogs av 1929 års riksdag, varefter nu gällande lag om tillsyn över stiftelser utfärdades.

Frågan om en stiftelse står under tillsyn har viss betydelse ur beskattningssynpunkt. Sålunda stadgas i 53 § 1 mom. d) jämfört med f) kommunalskattelagen att skattskyldighet för pensionsstiftelser föreligger endast för inkomst av fastighet. Enligt anvisningarna till samma paragraf punkt 6 avses med pensionsstiftelse, förutom bankaktiebolags och sparbanks pensionsstiftelse samt pensionsstiftelse bildad enligt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser, jämväl inrättning, självständig fond eller annan stiftelse under förutsättning bl. a. att denna står under tillsyn enligt stiftelselagen och att stiftelsens stadgar fastställts av tillsynsmyndigheten. I 29 § 1 mom. kommunalskattelagen stadgas att från bruttointäkt av rörelse avdrag får göras för allt, som är att anse som driftkostnad, vartill räknas bl. a. avlöningar, pensioner, periodiska understöd eller därmed jämförliga periodiska utbetalningar och andra kostnader för personal, som är eller varit anställd. I anvisningarna till denna paragraf punkt 2 uttalas, att skattskyldig, under vissa villkor, må åtnjuta avdrag för medel, som avsatts till

pensionsstiftelse varom förmåles i punkt 6 av anvisningarna till 53 § för pensionering av personal, som är eller varit anställd i rörelsen, eller efterlevande till sådan personal. Enligt sista stycket av punkt 2 av anvisningarna till 29 § må skattskyldig jämväl åtnjuta avdrag för medel som avsatts till annan personalstiftelse än pensionsstiftelse under förutsättning bl. a. att stiftelsens ändamål är sådant, att den skattskyldige vid direkt omkostnad för dylikt ändamål är berättigad till avdrag, och att stiftelsen i övrigt uppfyller villkor motsvarande dem som i punkt 6 av anvisningarna till 53 § stadgats beträffande pensionsstiftelse.

Justitieombudsmannens skrivelse. I sin inledningsvis omnämnda skrivelse anför justitieombudsmannen, att olika meningar givetvis kan råda om hur högt värdegränsen bör sättas. Ingen av de myndigheter som justitieombudsmannen hört har ansett att gränsen bör vara lägre än 10 000 kronor. Som skäl för en höjning åberopar justitieombudsmannen den betydande penningvärdeförsämring som skett sedan stiftelselagens tillkomst. Vidare anföres att praktiska skäl talar för en höjning. Vid sina inspektioner har justitieombudsmannen ej sällan iakttagit att vederbörliga redovisningshandlingar icke avgivits av stiftelsestyrelser eller att däri intagna uppgifter varit alltför knapphändiga för att möjliggöra föreskriven kontroll. I vissa fall har icke heller från länsstyrelsernas sida vidtagits åtgärder för infordrande av fullständiga uppgifter. Som förklaring har framhållits, att vissa stiftelsestyrelser synes ha svårt att inse nödvändigheten av att avgiva mera utförliga redovisningar, och att man inom länsstyrelserna, på grund av rådande arbetsbelastning, icke alltid medhinner att infordra kompletterande material. Därvid har bl. a. påpekats, att antalet stiftelseärenden väsentligt ökat och därmed även länsstyrelsernas svårigheter att ägna dessa ärenden den nppmärksamhet, som lagen föreskriver. Om en höjning genomföres bör enligt justitieombudsmannen uppmärksammas den inverkan på beskattningsreglerna i vissa hänseenden, som en sådan ändring kan medföra.

Yttranden. I justitieombudsmannens skrivelse redovisas yttranden, som justitieombudsmannen inhämtat från *överståthållarämbetet* samt *länsstyrelserna* i *Stockholms, Jönköpings, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Värmlands och Västerbottens län* över en av honom ifrågasatt höjning av den i 2 § 7) stiftelselagen angivna värdegränsen från 5 000 kronor till förslagsvis 10 000 kronor, för vilken höjning åberopades den inträdda penningvärdeförsämringen.

Samtliga hörda myndigheter tillstyrkte en höjning av värdegränsen till lägst 10 000 kronor. Länsstyrelserna i Stockholms och Jönköpings län ifrågasatte om icke gränsen borde sättas vid 15 000 kronor. Sammanlagda antalet stiftelser, vilkas förmögenhet icke uppgick till 15 000 kronor, utgjorde hos fem länsstyrelser 684, och av dessa hade 410 en förmögenhet understigande 10 000 kronor. Överståthållarämbetet redovisade i detta avseende 613, resp. 354.

I sitt yttrande anförde *överståthållarämbetet* bl. a. följande:

Flertalet av de till *överståthållarämbetet* anmälda små stiftelserna utgöres av fonder förvaltade av kyrkoråd eller kommunala nämnder. Av kyrkoråd förvaltade stiftelsers förmögenhet äro i åtskilliga fall med tillämpning av 13 § stiftelselagen av vederbörande kyrkoråd sammanförda till en gemensam förmögenhetsmassa, uti vilken stiftelserna ha andel i förhållande till respektive stiftelsers bokförda förmögenhet. Granskning av på sådant sätt anordnad stiftelseförvaltning är ännu mera tidskrävande än granskning av självständigt förvaldade stiftelsers förvaltning. Med avseende å samfälld stiftelseförvaltning skulle alltså en höjning av värdegränsen ännu mer än i fråga om annan stiftelseförvaltning få en ur arbetssynpunkt gynnsam verkan.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län berörde i sitt yttrande den skatterättsliga aspekten på frågan om en höjning av värdegränsen. *Länsstyrelsen* anförde följande:

Vid bedömande av denna fråga torde man — — — icke kunna bortse från den betydelse, som tillsynen över stiftelser numera erhållit genom de ändringar i kommunalskattelagen, som år 1955 vidtagits med avseende å pensions- och andra personalstiftelser och som innebära, att såsom förutsättning för frihet från beskattning för sådan stiftelse bl. a. kräves, att den står under tillsyn. Samma förutsättning gäller för rätt till avdrag för avsättning till stiftelse av detta slag. Ehuru värdegränsen i tillsynslagen främst har avseende å anmälningsplikten, torde den i praxis tolkas så att beslut om tillsyn överhuvud taget icke meddelas, därest stiftelsens förmögenhet icke överstiger 5 000 kronor. En höjning av värdegränsen kan därför tänkas medföra skärpning av beskattningsreglerna. Till förhindrande av sådana konsekvenser synas emellertid bestämmelserna, som syfta till en höjning av värdegränsen, lämpligen kunna utformas så, att tillsynsmyndigheten på framställning av stiftelse, som har särskilda skäl därför att förebära, gives möjlighet att ställa stiftelsen under tillsyn, ehuru förmögenheten understiger 10 000 kronor.

Över justitieombudsmannens skrivelse har efter remiss *justitiekanslersämbetet* och *utredningen angående pensionsstiftelsernas civilrättsliga ställning* avgivit yttranden.

Justitiekanslersämbetet anser på de av justitieombudsmannen anförda skälen en höjning av värdegränsen påkallad. Penningvärdeförsämringen torde enligt ämbetet visserligen i och för sig motivera att gränsen sättes högre än 10 000 kronor. Ämbetet vill emellertid förorda att gränsen fastställas till nämnda belopp, särskilt med hänsyn till de synpunkter, som av den år 1901 tillsatta kommittén androgs till stöd för dess ståndpunkt att ingen stiftelse borde undantagas från tillsyn på grund av tillgångarnas obetydlighet. Ämbetet uttalar att det undandrager sig ämbetets bedömande, vilken betydelse ur skattesynpunkt och eljest ett bortfall av skattelättnader för vissa stiftelser må tillmätas. Därest emellertid de berörda verkningarna i skattehänseende anses böra undvikas, synes kunna ifrågakomma att i samband med höjningen av värdegränsen i lagen intaga stadgande, enligt vilket för pensions- och andra personalstiftelser den hittillsvarande värdegränsen alltså skall gälla. Enär ett dylikt stadgande skulle medföra den icke av-

sedda, ur principiell synpunkt mindre tilltalande konsekvensen, att pensions- och andra personalstiftelser i fråga om anmälningsplikt erhöles en strängare behandling än andra stiftelser, vore dock enligt ämbetets mening att föredraga en bestämmelse av innebörd, att anmälan utan hinder av vad i 2 § 7) sägs må äga rum beträffande stiftelse, vars förmögenhet överstiger 5 000 kronor. En sådan föreskrift torde knappast föranleda, att andra stiftelser än de, vilka närmast avses därmed, skulle komma att bli ställda under tillsyn; å andra sidan gäves dem därutinnan fritt val.

Utredningen angående pensionsstiftelsernas civilrättsliga ställning har ej någon erinran mot förslaget under förutsättning att därvid beaktas, att lagändringen icke medför skärpt beskattning för mindre pensions- och personalstiftelser.

Departementschefen. Såsom framgår av den föregående redogörelsen är enligt stiftelselagen sådana stiftelser vilkas förmögenhet ej överstiger 5 000 kronor undantagna från den eljest stadgade tillsynen av länsstyrelsen. Denna värdegräns har tillkommit efter en avvägning mellan å ena sidan intresset av att stiftelser med allmännyttigt ändamål står under det allmännas kontroll och å andra sidan den omgång och det besvär som en sådan kontroll medför för enskilda och myndigheter. Den betydande minskning av penningvärdet som ägt rum sedan år 1929, då värdegränsen fastställdes, har emellertid medfört att denna fått en annan innebörd, och det torde vara anledning att nu höja det normgivande penningbeloppet. Genom en sådan höjning skulle, såsom justitieombudsmannen framhållit, länsstyrelserna beredas möjlighet att utöva en effektivare tillsyn över de större stiftelserna än vad som nu med hänsyn till det stora antalet tillsynsobjekt och det med tillsynen förenade tidskrävande arbetet torde vara möjligt. Gränsdragningen torde i enlighet med vad justitieombudsmannen ifrågasatt kunna ske så, att undantag stadgas för stiftelse vars förmögenhet ej överstiger 10 000 kronor.

Vissa lättnader i beskattningshänseende gäller beträffande en del stiftelser, som står under tillsyn och fått sina stadgar fastställda av länsstyrelsen. En lagändring innebärande blott och bart höjning av den i stiftelselagen stadgade förmögenhetsgräns, som är bestämmande för om en stiftelse skall stå under tillsyn, skulle därför kunna för nämnda stiftelser och skattskyldiga, som gör avsättning till dylika stiftelser, få ogynnsamma skatterättsliga konsekvenser. Sådana konsekvenser bör emellertid undvikas. Då anledning icke torde föreligga att nu vidtaga ändring av de skattebestämmelser som gäller, bör denna synpunkt tillgodoses vid utformning av stiftelselagen. Detta torde kunna ske så att beträffande stiftelse, vars förmögenhet överstiger 5 000 men ej 10 000 kronor, stadgas möjlighet men ej skyldighet att anmäla stiftelsen till länsstyrelsen för tillsyn och fastställande av stadgar. Det synes ej vara anledning antaga att en sådan fakultativ regel skall leda till ett besvärande stort antal stiftelser med förmögenhet understigande 10 000 kronor blir underställda tillsyn. Vad särskilt pensionsstiftelser beträffar torde

endast undantagsvis förekomma att sådan stiftelses förmögenhet understiger 10 000 kronor.

Lagändringen torde böra genomföras på så sätt att till 2 § stiftelselagen fogas ett nytt andra stycke med bestämmelse om undantag från anmälnings-skyldighet i fråga om stiftelse, vars förmögenhet överstiger 5 000 men ej 10 000 kronor. I anslutning härtill bör jämväl vidtagas jämkningar i ingressen till 2 § samt i 3 §.

Stiftelser, som står under tillsyn vid nya lagens ikraftträdande men vilkas förmögenhet ej överstiger 10 000 kronor, torde även fortsättningsvis böra stå under tillsyn. För att syftet med lagändringen skall nås, torde dock böra öppnas möjlighet att undantaga sådan stiftelse från tillsyn. Om stiftelsens styrelse så önskar, bör tillsynen upphöra. Det torde vara lämpligt, att länsstyrelserna vid lagstiftningens ikraftträdande underrättar stiftelsernas styrelser om möjligheten att befrias från tillsynen.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, måtte för det i 87 § regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av detta protokoll.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
K. G. Grönhagen

Bilaga.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 24 maj 1929 (nr 116)
om tillsyn över stiftelser

Härigenom förordnas, att 2 och 3 §§ lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

2 §.

Anmälningsplikt äger ej rum beträffande:

1) stiftelse, vars — — — denna lag.

Anmälan skall ej ske beträffande:

1) stiftelse, vars — — — denna lag.

Anmälan må underlåtas jämväl i fråga om stiftelse, vars förmögenhet överstiger femtusen men ej tiotusen kronor.

3 §.

Anmälningsplikten åvilar stiftelsens styrelse. Den skall fullgöras inom sex månader efter det styrelsen mottagit sitt uppdrag eller, där uppdraget mottagits under stiftarens livstid, inom sex månader efter hans död.

Finnes vid — — — — — med styrelse.

Har vid utgången av ett kalenderår förmögenheten för stiftelse, som avses i 2 § *under 7)*, ökats så, att den överstiger *femtusen* kronor, åligger det styrelsen, där icke på grund av första stycket anmälan om stiftelsen må ske vid en senare tidpunkt, att göra sådan anmälan inom sex månader efter årets utgång.

Anmälan göres av stiftelsens styrelse. Då anmälningsplikt föreligger, skall den fullgöras inom sex månader efter det styrelsen mottagit sitt uppdrag eller, där uppdraget mottagits under stiftarens livstid, inom sex månader efter hans död.

Har vid utgången av ett kalenderår förmögenheten för stiftelse, som avses i 2 § *andra stycket och vilken icke står under tillsyn enligt denna lag*, ökats så, att den överstiger *tiotusen* kronor, åligger det styrelsen, där icke på grund av första stycket anmälan om stiftelsen må ske vid en senare tidpunkt, att göra sådan anmälan inom sex månader efter årets utgång.

¹ Senaste lydelse av 2 § se SFS 1937:527.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1959.

Stiftelse som enligt dessförinnan fattat beslut står under tillsyn men vars förmögenhet ej överstiger tiotusen kronor skall, om dess styrelse gör framställning därom, undantagas från vidare tillsyn.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 13 mars 1958.

Närvarande:

justitieråden WALIN,
SJÖWALL,
HAGBERGH,
regeringsrådet KLACKENBERG.

Enligt lagrådet den 7 mars 1958 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 21 februari 1958, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet C. Holmberg.

Lagrådet yttrade:

Syftet med ändringen i 2 § — att befria länsstyrelserna från tillsyn över smärre stiftelser — torde böra tillgodoses i den formen att värdegränsen under 7) sättes till 10 000 kronor och att såsom andra stycke i paragrafen upptages stadgande om att anmälan må utan hinder av vad under 7) sägs äga rum beträffande stiftelse, vars förmögenhet överstiger 5 000 kronor. Det synes emellertid opåkallat att anmälan, efter vederbörandes eget bedömande, städse må ske när stiftelsens förmögenhet överstiger 5 000 men ej 10 000 kronor. Lagrådet vill därför förorda, att möjligheten att göra anmälan, som skall upptagas av länsstyrelsen, i andra stycket begränsas till sådana fall då särskilda skäl, såsom avdragsrätten i skattehänseende, äro därtill.

I slutstadgandet till förslaget föreskrives, att stiftelse, vilken enligt beslut som fattats före lagändringens ikraftträdande står under tillsyn men vars förmögenhet ej överstiger 10 000 kronor, skall undantagas från vidare tillsyn, om dess styrelse gör framställning därom. Denna bestämmelse beaktar ej det fallet att, sedan anmälan efter lagens ikraftträdande skett, förmögenheten nedgår under 10 000 kronor. Enligt lagrådets mening kan lämpligen i 8 § första stycket av lagen införas stadgande, att om stiftelsens förmögenhet nedgått under 10 000 kronor, länsstyrelsen må undantaga stiftelsen från tillsyn, om ej särskilda skäl äro däremot. Lagrådet utgår från att länsstyrelsen kan besluta härom på eget initiativ men förutsätter att stiftelsens sty-

relse höres i ärendet. Särskilt skäl emot undantagande från lagens tillsyn är givetvis att tillsynen är av betydelse ur skattesynpunkt. Införes en bestämmelse av denna innebörd i 8 §, torde nyssnämnda övergångsbestämmelse böra utgå, varjämte rubriken och ingressen till lagförslaget böra kompletteras.

Ur protokollet:

Clas Amilon

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1958.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och inrikesdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, lagrådets den 13 mars 1958 avgivna utlåtande över det den 21 februari 1958 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser*.

Föredraganden anför följande.

Vad lagrådet anfört beträffande 2 § torde i huvudsak böra beaktas. Det synes dock ej vara anledning att göra någon särskild inskränkning av möjligheten att anmäla stiftelse vars förmögenhet överstiger 5 000 kronor. Någon prövning av länsstyrelsen utöver vad som föreskrives i 8 § synes icke vara påkallad.

Enligt vad lagrådet föreslagit torde i stället för den i det remitterade förslaget upptagna övergångsbestämmelsen böra i 8 § i lagen införas ett stadgande om möjlighet att undantaga stiftelse från vidare tillsyn. När det gäller stiftelse vars förmögenhet ej överstiger 5 000 kronor, torde länsstyrelsen böra ha obetingad rätt att besluta att tillsyn ej längre skall förekomma. Är däremot fråga om stiftelse vars förmögenhet överstiger 5 000 men ej 10 000 kronor, bör länsstyrelsen icke mot stiftelsens styrelses önskan undantaga stiftelsen från tillsyn. Det kompletterande stadgandet bör i enlighet härmed avfattas så, att länsstyrelsen må från tillsyn undantaga stiftelse vars förmögenhet nedgått under 10 000 kronor, dock att, om förmögenheten överstiger 5 000 kronor, undantagande ej må ske utan medgivande av stiftelsens styrelse. Såsom lagrådet torde ha förutsatt är denna bestämmelse tillämplig jämväl beträffande stiftelse med förmögenhet understigande 10 000 kronor, vilken vid den nya lagstiftningens ikraftträdande står under länsstyrelsens tillsyn.

Vissa redaktionella jämkningar torde härjämte böra vidtagas i det remitterade förslaget.

Föredraganden hemställer, att ett i enlighet med det anförda utarbetat förslag till *lag angående ändring i lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om till-*

syn över stiftelser måtte jämlikt 87 § regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Margit Hirén